

[Afghanistan Digital Library](#)

adl0824

<http://hdl.handle.net/2333.1/dv41nt8v>



This is a PDF version of an item in New York University's Afghanistan Digital Library (<http://afghanistandl.nyu.edu/>). For more information about this item, copy and paste the "handle" URL above into a web browser.

When referring to or citing this item please use the "handle" URL and not this document or the URL from which you downloaded it.

All works presented on New York University's Afghanistan Digital Library website are, unless otherwise indicated, in the public domain. The images available on this website may be freely reproduced, distributed and transmitted by anyone for any purpose, commercial or non-commercial.

NYU Libraries, Digital Library Technical Services, dlts@nyu.edu

ad 19824

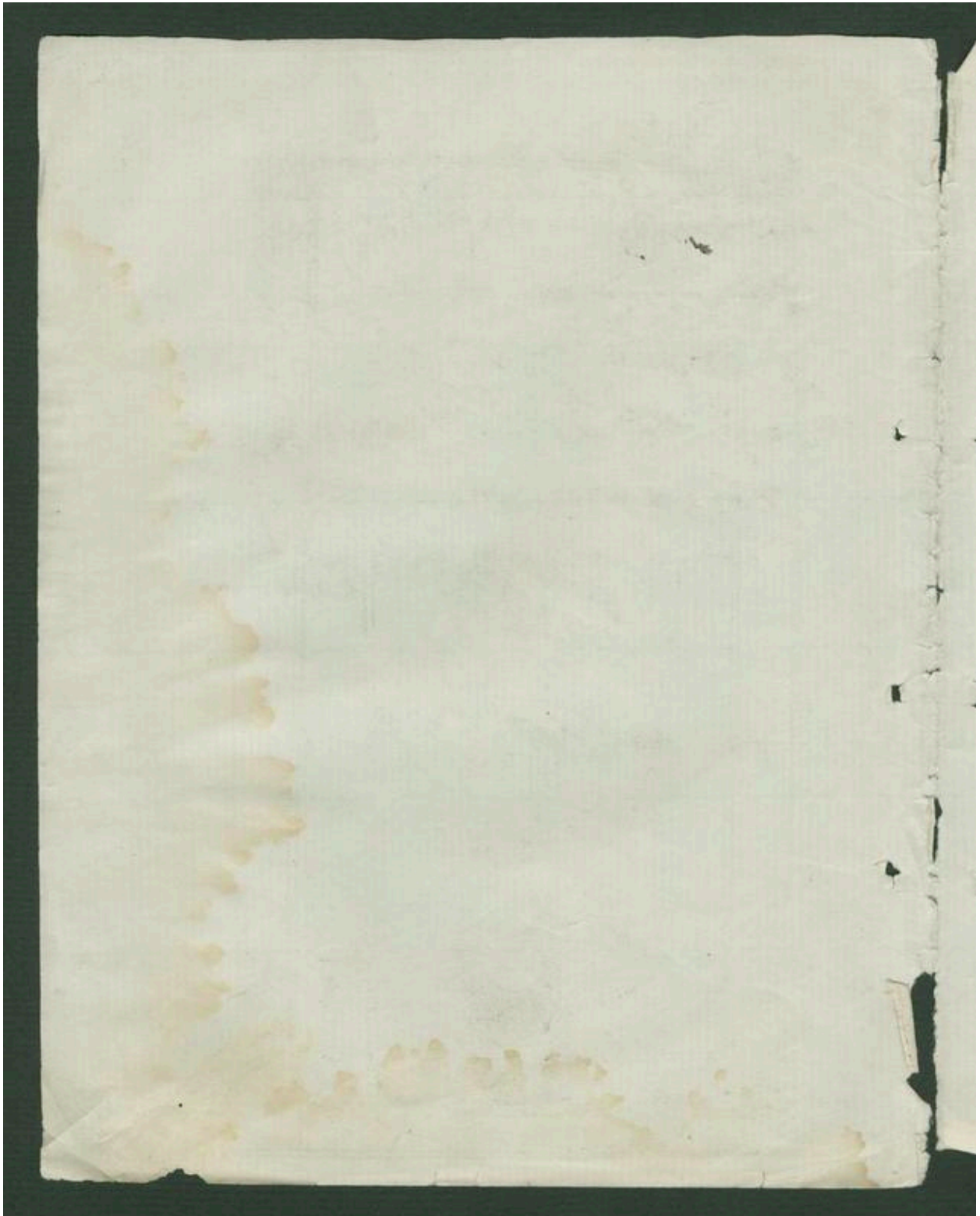


بیتا قیامنا

محمّد رسول پال پویشی

در مطبع شرکت رفیق طبع شد
بتاریخ شنبه (۲۵) سنه ۱۳۰۶ شمسی

تعداد طبع ۱۰۰۰ جلد
قیمت فی نسخه ۱۴۰ پول





بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

نظامنامه محصول مال مویشی

مقدمه

چون در افغانستان محصول مویشی بانواع مختلف و اقلام مختلفه
گرفته میشود، مثلاً محصول زکوة، طرق، علف چر، باج سیخ، شایگی،
تکت زکوة، سر رمدگی، سر گله گی، روغن، قروت معمولی، سرکانه،
چکانه، با وجود محصولات، دیگر تکالیف هم بمثل حواله خرید حوال، کلیم،
جل، نوار، پشم، ریشمه، توبره، باسلیق، اسپ، اشتر، مرکب، که
دولت بکار نمیداشت، بالاب زکوة و مال رعایا ریزش گردید و از خزانه
ریزش گرفته میشود؛ و نیز محصولاتیکه براس مویشی گذارشته شد و در بالا

مجموعه محصولات مویشی

یک قوم بیک قرار، و بالاسه دیگر قوم بدیکه قرار محصول کم و زیاد میسر بود
 بعضی از حکام و کارداران خدانا ترس بدو نوزان شخصی شان از کجا
 بدیکه جای حرکت مینمودند، و مصارف خود را با اسم سیورسات باگز
 و سواری خود را با اسم (اَنُو) از رعایا می گرفتند، و برای هر کدام وجه
 عامل و ضابطه علیحده، و برای تحصیل آن محصلان متعدد مقرر گردیدند
 این قواعد باعث تکالیف و زحمات مالداران میشد.
 لهذا بنا بر آسوده حالی رعایا سه صد اوقه شایان ام همه این تکالیف
 و زحمات را رفع نموده یک محصول با اسم محصول مویشی بالاسه تمامی
 مالداران افغانستان بدون استثنای قومیت و شخصیت وضع نمود،
 تا مطابق نظامنامه پداز همه مالداران در جمیع ممالک محروسه شایان ام
 محصول مذکور تقسیم مساوات و برابری گرفته شود، تا احدی از محصول
 موصوف مرفوع القلم شده نتواند.
 کسیکه مال مویشی داشته باشد هم مالدار گفته میشود، و در
 محصول سه آید، و محصول مال مویشی از زرماده و نرد و کلان
 حیوانات بلا استثنای کسان گرفته میشود.

قریان محصول مال مویشی

(۱) - نسبت محصول حیوانات که از قرار ده رای یک پادہ اردو،

براران و یا قریہ داران یا قبیلہ داران بدون شمار بدفا
پادشاہی قبولہ ارشدہ از رعایا افزودی رجبر بدین شمار
میکفتند، موقوف فرمودہ شد، کہ بعد ازین بدین قاعدہ
نظامناہ ہذا محصول گرفتہ نشود .

(۲) - ہیئت ہائیکہ برائے شمار مال مویشی مقرر میشوند از ذوات ذیل عبارتند:

(الف) در علاقہ دارمیہا و حکومت، تاجر جہ اول، خود علا
و حاکم محلی بایک نفر و کیل منتخبہ مجلس مشورہ آن کاتب
مالیہ؛ و از دو تا چہار نفر از ریش سفیدان اہل قریہ .
(ب) در مراکز حکومتیہاے کلان و حکومت اعلیٰ و نائب حکومتیہا
از طرف حکام کلان و اعلیٰ و نائب حکومتیہا، سرکار
مکتوب نویسی شان، و دو نفر از وکلاے منتخبہ آن
و سرکاتب واردات و مصارفات مکرئیہ، و از دو
اہل چہار نفر ریش سفید ہا سے قریہ .

(۳) - وقت شمار حیوانات از ابتدای حوت الے آخر اسد بمناسبت

۴ موسم زای جهان محل مقرر شد، که بعد از زای مواشی

بشمار شروع، و اثنای آنرا باید تکمیل شود.

(۴) — هیئت شمار در هر قریه و قبیله رفته حیوانات را شمار نموده

کاتب شمار فی الفور نوع و تعداد حیوانات محصول مقرر

هر اسمی را بجز داخل انوانه خصوصی نموده، با خبر برسد

میزان میکند، و مبلغ محصول را بعبارت فارسی نوشته

هیئت های شمار در انوانه امضا مینمایند.

(۵) — براس اندراج محصولات مواشی، مکتب های دو پارچه نزد

هیئت های شمار موجود است، پارچه اول رئیس هیئت

شمار با کاتبان مالیه متعلقه آن امضا نموده بجنوب هیئت

براس اسمی محصول ده داده میشود، و بجه محصول را نقد گرفته

تسلیم کاتبان مال مواشی مذکور کرده میشود.

پارچه دوم را که ثبت پارچه اول، و مربوط تیسر

کتابت رئیس هیئت با دیگر اعضا متفقاً امضا مینمایند

(۶) — هرگاه رئیس هیئت شمار، و کاتب مامور تجویزی وجه محصول

نقد گرفته نسیه گذاشته بودند، از ماموریت طرفه و غیره ^{مشخص} _{میشود}
 و اگر چه محصول از صاحبان مال حصول نشود نقود تلف شده
 از رئیس مہیت و کاتب مامور تحویلی شمار بقرار ریزش
 معاش شان اخذ و تجزینہ حکومت تحویل میشود .
 (۷) — چون مال مواشی در ہر سال شمار، و محصول دولت
 از شخص مالدار در ہر سال گرفته میشود، ہر گاہ مال مواشی
 محصول دہ در بین سال سقط یا مفقود گردد مجری دادہ
 نمیشود، و در سال آئندہ البستہ جدید شمار میشود .
 ہر گاہ شخص مالدار، مال مواشی خود را کہ بتقدیر پنجاہ راس
 و یا زیادہ از پنجاہ راس باشد در ہمان سال بدیگری بفروشد
 لازم است کہ با شخص خریدار باموریت محلی خود مراجعت
 نماید، از ماموریت محلی آن مال مواشی فروش شدہ و از راس
 حساب دفتر و تکت مال شماری از جمع مالدار سابق آن موضع
 و براس خریدار تکت دادہ در ملا حظات دفتر خود مینویسند .
 بموجب این تکت مال مواشی خریدار کہ مالدار سابق

آن همان سال محصول داده از دیگر محصول مویشی معاف
(۸) — محصولات مال مویشی از رعایای دولت قراقرم اخذ میگردد

اشتر سه افغانی ۷۰ پول

اسب و قاطر یک افغانی ۸۰ پول

گاو و گاو میش ۹۰ پول

مرکب ۹۰ پول

گوسفند بز هر یک ۲۵ پول

(۹) — در تعداد حیوانات مالداران که بجز صورت بهیتهای شماره شماره شده

هر گاه تفاوت ظاهر شود، از شخص صاحب مال سیاستاً

دو چند محصول اموالیکه در آن خیانت و چشم پوشی شده است

اخذ میگردد، و بهیتهای شماره مطابق ماده (۲۱۳) نظام

جزای عمومی مجازات میشوند.

(۱۰) — مالدارانیکه مال مویشی خود را در حین شمار پنهان کرده باشند

حاضر نکنند، یا بهیتهای شماره در محصول مال مویشی آنها،

چشم پوشی نمایند، کسانیکه بهیتهای شماره زین پنهان

کردن یا در صورت خیانت هیتهاے شمار با امران مافوق آنها
 اطلاع بدهند، از صاحبان مال مواشی که در مال آنها تفاوت
 و خیانت شد سیاستاً دو چند محصول گرفته مناصف بطور
 انعام بر مخبر، و مناصف بجزینه حکومت تحویل میشود، و هیتهاے
 شمار مطابق ماده (۲۱۳) نظامنامه جزا عمومی مجازات میشوند
 (۱۱) هرگاه عادت مال مواشی سته جاریه نسبت به ائدات سته
 ماضیه کسر نماید، هیتهاے شمار تحقیق نمایند؛ اگر این کسر
 در نتیجه یک آفت عمومی مثل اتلاف حیوانات غیره موجبات
 سادیه است؛ هیتهاے شمار نتیجه تدقیق خود را با اسباب
 موجب کسر مشروحاً با مافوق خود اطلاع میدهند و بگاه این
 اسباب جنبه عمومی موجود ندارد، هیتت شمار علاقه داریها
 بحکومات کلان هیتهاے شماری که از حکومت درجه اول
 و دوم و سوم مقررند بولایات حکومت اعلی همچنان هیتهاے
 که از طرف حکومت کلان مقرر میباشند بر لایاخی یا حکومت اعلی
 اختیار نمایند، امران مافوق آنها بعد ملاحظه کسر محصول بمورد

فرمان محصول مافوق
 ۱۰۰

کسر اضافه از عشر محصول سنه ماضیه باشد یک هجرت تقشیه
 مقرر میدارند، این هجرت به تقشیش شروع نموده پنجم
 بمقامیکه از اینجا مقرر شد اند تقدیم نمایند؛ هجرتها شماره
 علاقه دار بهایک رسا بولایات یا حکومت اعلی مربوطند متبجه
 شمار خود در جمله محاسبات شهریه خود قرار یک در عنوان این ماده
 مصرح است رسا بولایت حکومت اعلام مربوطه خود جایز نمایند.
 (۱۲) — اگر جمع محصول مال پوششی نسبت بساها گذشته کسر
 زیاد کرد وزارت مالیه در چاره جوئی آن مکلف است.
 (۱۳) — حواله جات خل، جوال، پشم، گوسفند، اسپ، خریداری روغن
 معمولی، قروت، گلیم، نوار، سردوز، ریشمه، توره، باسلیق
 اشتر، مرکب غیره موقوف است، دولت کار آمد خود را
 بخوش ضا و قیمت روز، خریداری میکند، سچکس اجازه نیست
 که بواله چیزه بگیرد، و یا جبراً خریداری کند، اگر کرده بود
 و بطهور رسید بقرار نظامنامه جزا، جزا میبیند.
 (۱۴) — هجرتها شمار حسابات خود را بجزو، ماهواره با دوازده مرتبه خود

در این محله
 در این محله
 در این محله

فرستاده رسید حاصل میدارند، وجه محصولات را در دهم و بیستم
 و آخر ماه کاملاً تحویل خزینه کرده رسید حاصل دارند، بگزاره درین
 تعطیلات عمومی موافقت نمایند که قبلاً آن تحویل خزانه میدارند
 هرگاه مطابق حکم ماده ۲۴ وجه محصولات را، مأمور تحویل آن خزانه
 تحویل نکرده بود از مأموریت عزل میشود.

(۱۵) — اشیا نیکه خریداری آن در هنگام محاربه ضرور باشد موجب
 فرمان دستخطی بایوبنی قرار نرخ روز جنساً دولت میگیرد
 و قیمت آن را در حساب مجری میدهد.

(۱۶) — مال مواشی هر موضع، در همان موضع بحضور هیئت کاشما
 شمار شد اخذ محصول آن نقد میشود، اگر بعضی مالدار گذری
 در یک موضع مالش شمار شد باشد رسید محصول گرفته بکلیت
 حرکت و گردش کند برود دیگر هیچ تکلیف نیست همان سند که با
 هیئتها شمار گرفته ملاحظه و سند قانونی شمرده میشود.

(۱۷) — اگر بعضی رسته دار که تعداد رسته آن از پنجاه رس اضافه باشد در کمال
 بیک موضع سیاهه مواشی آن آمده باشد، و در سایر مواضع آن

۱۰

فترت دائمی بدیگر موضع دسترس باشد باید بر مدیر مالیة خود اطلاع داده خط بگیرد
 (۱۸) — مالذریکه دائمی بدیگر موضع میرود، خط مدیریت مالیة موضع سابقه
 خود را بر اے مدیر مالیة موضعیکه جدید آمدہ میرساند .
 (۱۹) — ہر مالذریکہ از یک موضع بدیگر موضع بطور دائمی میرود لازم کہ برا
 مدیر مالیة موضع سابقہ خود اطلاع بدہد تا مدیر مالیة موضع سابقہ
 بر اے مدیر مالیة موضعیکہ حال میرود اطلاع دہی کند کہ مستحضر باشند .
 (۲۰) — ہر مالذریکہ از مدیر مالیة خود، خط فترت دیگر موضع خود را میگیرد اگر اے
 مدیر مالیة موضع جدید خود نرساند، و یا خود در بین اہل پنهان کرد،
 بعد دست یابی و تحقیق؛ محصول مواساتی آن بہ چند گونہ میشود
 (۲۱) — در خصوص (اگو) کہ کار دار پادہ بین اہل جبراً میگیرند قطعاً
 موقوف گردید فقط در وقتیکہ کلام ہمیکہ در ان فائدہ عمومی باشد بموجب
 فرمان دستخطی اعلیٰ حضرت ہمایونی حوالہ داجرا خواهد شد .
 (۲۲) — اشخاصیکہ محصول سرخانہ و اضافی و آسیابی و جواز بدلت
 ہیئتہا شمار مطابق مادہ (۲) نظامنامہ ہذا اخذ محصول
 کردہ بر طبق مادہ (۱۴) این نظامنامہ، حسابات آنہا را بجز

زمان وصول دار...

ماهواره با اداره مربوطه خود میفرستند .

(۲۳) - محصول سرخانه و آسیابی و اضافی و جواز هر موضع در مورد

شمار قانونی شماره و بقر است مقرر همان موضع تقدیر شده

اگر در بین سال تغییر و تبدیل پیدا کند مجری داده نمیشود

و برای سال آینده شماره گذشته است شناخته

نمیشود، و در وقت شمار شماره جدید میشود .

(۲۴) - کسانی که از یک موضع بدیگر موضع بقیسم دائمی میزند، اگر در همان

موضع سرخانه مقرری داشته باشند، موافق است

مقرری همان محلی که جدید وارو میشوند محصول سرخانه از

آنها گرفته میشود هرگاه در محل وارده محصول سرخانه مقرری

نباشد از تادیه محصول سرخانه معاف اند .

(۲۵) - از کوه سفید برة نزره قلی که بواسطه پوست کشته میشوند،

محصول مال مواشی گرفته نمیشود معاف است .

(۲۶) - دفتر محال و یا دیر بالیه بر طبق مواد یک در نظامنامه

ایضاح گردید باستثنای ماده (۱۳) و (۱۵) و (۲۰) و (۲۱)

زبان محصول در سرخانه

که مخصوص مالِ مویشی است، درباره شماره سرخانه
 و اضافی و آسیابی و جواز مراعات اجرا نمایند.
 (۲۷) - چون کفایت امر شرعیست، بنابراین بالذات نیکه مستوجب زکوة
 باشند، در رسانیدن آن کوشش ورزید تا تمام احتیاجات
 (۲۸) - احوال اجرائی این نظامنامه را در نظامات دولت امر

در اراده مینمایم .

(۲۹) - احکام مواد نظامنامه سابقه محصول مویشی و تعمیل
 آن بعد از تاریخ نشر این نظامنامه متروک و منسوخ است.

۲۰ ثور ۱۳۰۲



